

Ehdotus opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan ulkopuolisten organisaatioiden Finnaan liittymisen malliksi

Johdanto

Finna.fi kokoaa Suomen arkistojen, kirjastojen ja museoiden aineistot yhteen verkkopalveluun. Finna on osa opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) vuonna 2008 käynnistämää Kansallinen digitaalinen kirjasto -hanketta (KDK). Hankkeessa kehitetään palveluita ja toimintamalleja, joiden avulla kulttuuriperintöä voidaan hallita, säilyttää ja hyödyntää. Lisäksi vahvistetaan sitä, että erilaiset kulttuuriperintöä säilyttävät järjestelmät ja niiden sisältämät tiedot ovat yhteensopivia. Kansalliskirjasto (KK) on Finna-palvelun ylläpitäjä ja vastaa sen kehittämisestä ja yhteistyöverkoston rakentamisesta. Finnaan ovat tähän mennessä voineet osallistua vain opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alaiset organisaatiot.

Tässä ehdotuksessa käydään läpi OKM:n ulkopuolisten organisaatioiden mukaantulon suunnitelmaa: asiakaskunnan rajausta, mukaan tulijoille asetettavia teknisiä kriteereitä sekä mukaantulon vaiheistusta. Tärkeänä osana on hinnoittelumallin luonnos sekä testiorganisaatioiden case-esimerkit, joilla mallia voidaan hahmottaa konkreettisesti. Syksyn 2016 aikana suunnitellaan mukaan tulijoiden Finnan konsortioyhmään osallistumisen malli sekä laaditaan hinnoittelun huomioon ottavat muutokset Finnan palvelusopimukseen.

Ehdotusta käsitellään muutaman Finnaan liittymisestä kiinnostuneen organisaation (Eduskunnan kirjasto, Maanpuolustuskorkeakoulu, YLE), OKM:n sekä Finnan konsortioyhmän kanssa.

Lähtökohtia

Vuonna 2013 käyttöön otetussa Finna-palvelussa on tällä hetkellä mukana yli sata organisaatiota ja uusia tulee mukaan jatkuvasti. Finnan avulla organisaatio voi tehdä toimintansa ja aineistonsa näkyväksi helposti, sekä osoittaa vaikuttavuutensa tilastoilla ja laadullisella tiedolla. Kansalliskirjaston ja CSC:n tarjoama tekninen ylläpito kuuluu palveluun. Koska KDK-hanke on ministeriön rahoittama, Finnaan ovat tähän mennessä voineet osallistua vain opetus ja kulttuuriministeriön hallinnon alan virastot ja laitokset, arkistolaitos ja valtionapua saavat yksityiset arkistot sekä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kirjastot, yleiset kirjastot, Varastokirjasto sekä päätoimisesti ammatillisesti hoidetut museot. Osallistujilta ei ole peritty korvausta Finnaan liittymisestä.

Useat OKM:n hallinnonalan ulkopuoliset organisaatiot ovat ilmaisseet kiinnostuksensa tuoda aineistojaan Finnaan. Yhtenäisellä mukaantulo- ja hinnoittelumallilla voidaan jatkossa mahdollistaa yhä useampien mukaan haluavien organisaatioiden liittyminen Finnaan niin, ettei siitä koidu kustannuksia OKM:lle eikä palvelun heikkenemistä Finnassa jo mukana oleville organisaatioille. Mallia suunniteltaessa on lähdetty siitä että Finnan palvelukonseptista pidetään kiinni ja että Finnan käytettävyyden ja palvelu mukana olijolle pysyvät ennallaan. Ottamalla muilla hallinnonaloilla toimivia organisaatioita mukaan, Finna.fi:ssä tarjottavien aineistojen monipuolisuus ja kansallinen kattavuus sekä tunnettuus lisääntyy.

Finnan ytimeen katsotaan kuuluviksi opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaiset arkistot, kirjastot ja museot sekä yleishyödylliset yhteisöt. Uudella mallilla mukaantulo mahdollistetaan ensin Finnan ydintä lähinnä oleville hallinnonalan ulkopuolisille arkistoille, kirjastoille ja museoille, jotka täyttävät tarvittavat tekniset ja aineistoja koskevat kriteerit. Myöhemmin ratkaistaan muiden julkishallinnollisten organisaatioiden ja yleishyödyllisten yhteisöjen mukaantuloon liittyvät kysymykset sekä selvitetään, voidaanko Finnaan aikanaan ottaa kaupallisten toimijoiden ei-kaupallisia aineistoja. Malli antaa Finnaa kehittäväälle ja ylläpitävälle Kansalliskirjastolle konkreettisen työkalun uusien organisaatioiden mukaan ottamiselle ja mukaan tulijoiden rajaamiselle, mikä minimoi tarpeen sopia mukaantuloista tapauskohtaisesti OKM:n kanssa.

Ehdotus

Asiakaskunnan rajaus

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alan ulkopuolisista voidaan Finnaan ottaa mukaan ne suomalaiset julkisrahoitteiset organisaatiot tai yleishyödylliset yhteisöt, joiden kohdalla täyttyvät kaikki alla mainitut organisaatiota, sen aineistoja ja järjestelmiä koskevat edellytykset. Organisaation soveltuvuuden Finna-konsortioon arvioi Kansalliskirjasto tämän mallin linjausten mukaisesti yhdessä liittymistä toivovan organisaation kanssa käytyjen neuvottelujen pohjalta. Epäselvissä tapauksissa organisaation tai organisaatiotyypin kuulumisesta mallin piiriin pyydetään linjausta opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Toistaiseksi Finnan asiakaskunnan ulkopuolelle rajataan päätoimisesti voittoa tavoittelevat yhteisöt. Jos yrityksen historiasta kertova museo tai sen taidekokoelma on yleishyödyllisen yhteisön ylläpitämä, se voi tulla Finnaan, mutta jos on suoraan päätoimisesti voittoa tavoittelevan yrityksen ylläpitämä, se ei voi liittyä mukaan.

Organisaatiota koskevat edellytykset

- Sidos museoiden, arkistojen ja/tai kirjastojen toimintaan
  - Sidos tarkoittaa sitä että organisaatio on muistiorganisaatio (arkisto, kirjasto tai museo), se ylläpitää arkistoa, kirjastoa, museota tai sillä on arkisto- kirjasto- tai museokokoelma. Sidokseksi voidaan tulkita myös kulttuuriperinnön tallentamiseen ja ylläpitämiseen liittyvä toiminta tai se että organisaation oman toiminnan tuloksena syntyy aineistoa, jolla on kulttuurin tai tieteellisen toiminnan näkökulmasta yhteiskunnallista merkitystä ja kiinnostavuutta.
  - Esimerkiksi
    - § OKM:n ulkopuoliset arkistot, kirjastot, museot.
      - § kunnalliset arkistot
      - § erikoiskirjastot, esim. Eduskunnan kirjasto
      - § korkeakoulukirjastot, esim. Maanpuolustuskorkeakoulu, Poliisi AMK
      - § museot, esim. Sotamuseo, Suomen Pankin Rahamuseo jne.
      - § Ahvenanmaan kirjastot, arkistot, museot, amk
    - § Muut OKM:n hallinnonalan ulkopuoliset julkisrahoitteiset organisaatiot tai yleishyödylliset yhteisöt, joilla on Finna-palvelun konseptiin sopivia ammattimaisesti hallittuja aineistoja tekniset kriteerit täyttävässä järjestelmässä.
      - § Tutkimuslaitokset, esim. Tilastokeskus, Geologian tutkimuskeskus
      - § Valtionhallinnon alaiset organisaatiot, esim. Ulkopoliittinen instituutti
      - § YLE
- Ammattimainen kokoelmanhallinta
  - Organisaatiot pystyvät vastaamaan esimerkiksi tekijänoikeusasioista (ks. [palvelusopimus](#))
  - Kokoelmat ovat sähköisessä kokoelmanhallintajärjestelmässä
  - Metadata on laadukasta (malli tulossa)
- Henkilöresursseja järjestelmän käyttöönottoon, ylläpitoon ja koulutukseen (ks. [palvelusopimus](#))
  - Oman kuvailuformaatin ja sisällön hallintaa
  - Oman järjestelmän ja rajapintojen tietämystä
  - Palvelujen tai käyttöliittymän suunnitteluosaamista
- Taloudellisia resursseja
  - Finnan liittymis- ja palvelumaksuun
  - Rajapinnan toteuttamiseen
- Organisaatio sitoutuu samoihin ehtoihin kuin OKM:n alaiset organisaatiot
- Organisaation tarpeet sopivat Finnan [palvelukonseptiin](#)

Aineistoja ja järjestelmiä koskevat edellytykset

- Aineistot sopivat Finnan [palvelukonseptiin](#)
- Aineistot tuovat lisäarvoa Finnaan

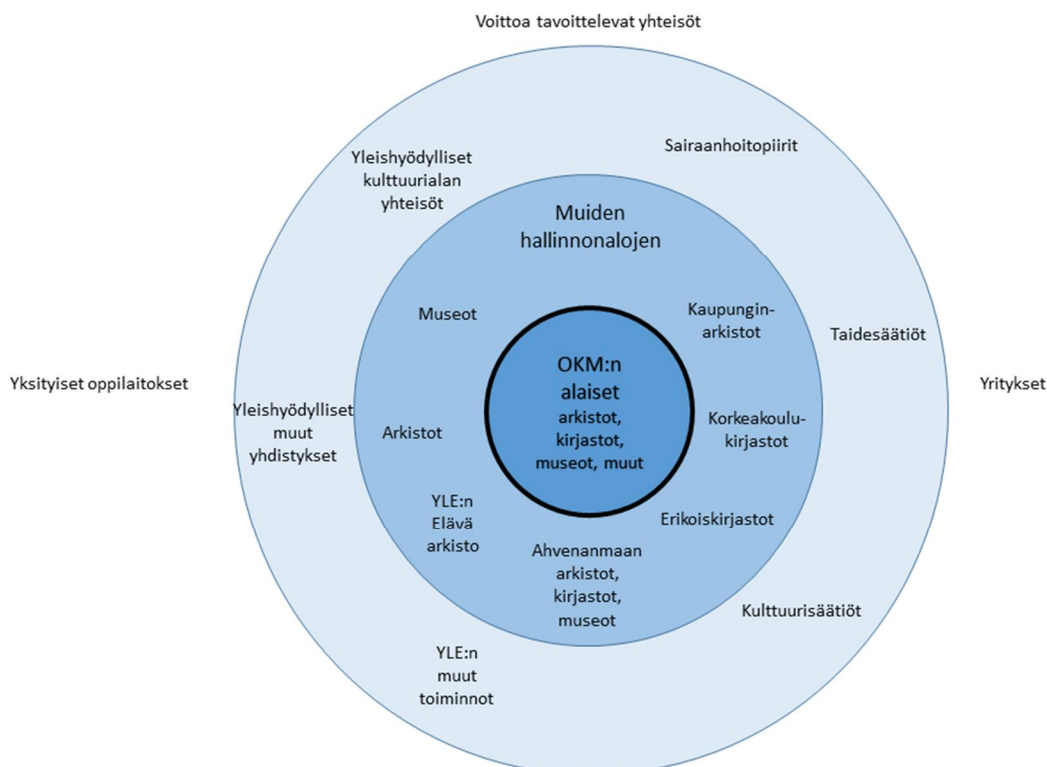
1.4.2016

- Aineisto ei tuo lisäarvoa Finnaan esimerkiksi siinä tapauksessa ettei sitä saa käyttöön/tutustuttavaksi sähköisesti tai edes paikan päällä organisaation palvelupisteessä.
- Aineistot ovat kokoelmanhallintajärjestelmässä, jossa on OAI-PMH-haravointirajapinta. Organisaatiot, joilla ei ole kokoelmanhallintajärjestelmää, eivät voi liittyä Finnaan.
  - Tietueet haravoidaan Finnaan seuraavissa formaateissa: MARC 21, LIDO, EAD, Dublin Core. Lisäksi pystytään tukemaan FINMARC-formaattia siten, että se muutetaan ennen Finnaan tuontia MARC 21 formaattiin. Muiden metatietoformaattien tukemisesta sovitaan Finna-konsortion jäsenten kesken.
- Finnaan tuotavan aineiston metadata on avointa (CC0) tai se on voitava rajata pois kaikille yhteisestä Finna.fi -näkyvästä
  - Finnan tavoitteena on lisätä mukana olevien organisaatioiden aineistojen ja palveluiden näkyvyyttä ja käyttöä. Siksi palveluun tuotavan aineiston toivotaan olevan käyttöoikeuksiltaan mahdollisimman avointa.

Liittymisen vaiheistus ja prosessi

Kehämalli ja roadmap vaiheistuksen apuna

Finnaan liittymisen vaiheistuksessa ja mukaan tulevien organisaatioiden priorisoinnissa käytetään apuna oheista kehämallia. Mallin ytimen muodostavat OKM:n hallinnon alaiset arkistot, kirjastot ja museot. Ydintä lähinnä olevalle kehälle sijoittuvat muilla hallinnonaloilla toimivat arkistot, kirjastot ja museot. Seuraavalla kehällä ovat muut organisaatiot, joilla on sidos ydinkehän toimintaan ja joiden aineistot toisivat Finnaan lisäarvoa. Kehän ulkopuolelle sijoittuvat Finnan ulkopuolelle toistaiseksi rajattavat toimijat. Lähinnä ydintä olevat organisaatiot otetaan mukaan ensisijaisesti. Lisäksi otetaan huomioon käytössä olevan kokoelmanhallintajärjestelmän vaatima työmäärä; vähän työtä vaativat ns. tutut järjestelmät voidaan liittää nopeammin kuin Finnan näkökulmasta uudet järjestelmät.

Ulkopuolisten mukaantulon ensimmäisessä vaiheessa keskitytään niihin Finnan ydintä lähellä oleviin niihin organisaatioihin, jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa Finnaan liittymistä kohtaan ennen liittymismallin valmistumista ja joilla on käytössä ns. tuttu järjestelmä. Muut järjestelmät otetaan sisään vasta myöhemmin. OKM:n hallinnonalan ulkopuolisten liittymistä varten voidaan jatkossa tehdä periaatteellinen konsortiorryhmällä ja ministeriöllä hyväksyttävä vaiheistus esimerkiksi 2-5 vuoden välein: minkä tyyppisille organisaatioille Finnan markkinointia kohdistetaan, minkä tyyppisiä organisaatioita priorisoidaan missäkin vaiheessa. Organisaatiot kuitenkin itse päättävät, haluavatko tulla mukaan.

LUONNOS. Ajankohdat aikaisintaan. Jokainen taustajärjestelmä ja organisaatio edellyttää erillisen arvioinnin.

2016	2017	2018	2019	2020
• Testaus: • MPKK: Kirjasto (Voyager) + Sotamuseo (Memoron) • YLE Elävä arkisto • Eduskunnan kirjasto (Voyager) • MuseumPlusRia – rajapinnan valmistelu*	• Ensimmäiset mukaantulomallia odottaneet: -Tilastokeskus (Voyager, Dooria julkaisuarkisto) -Suomen Pankin kirjasto (Helda julkaisuarkisto) -Geologian tutkimuskeskus (Aurora-kirjasto) -Ulkopoliittinen instituutti • PrettyLib –rajapinnan valmistelu* • Ulomalla kehällä olevien org. mukaantulon kysymysten ratkaiseminen	• Tutut järjestelmät lähellä Finnan ydintä: - Voyager - Aurora - Muusa - Memoron - E-kuva - Profium Sense - MuseumPlusRia - Dooria - Helda • Ulomalla kehällä olevien org. mukaantulon kysymysten ratkaiseminen • PrettyLib –kirjastot, ensin OKM:n alaisia	• Tutut järjestelmät lähellä Finnan ydintä: - Voyager - Aurora - Muusa - Memoron - E-kuva - Profium Sense - MuseumPlusRia - Dooria - Helda • PrettyLib-kirjastot • (YKSA/AHAA) Kaupunginarkistot	• Tutut järjestelmät lähellä Finnan ydintä: - Voyager - Aurora - Muusa - Memoron - E-kuva - Profium Sense - MuseumPlusRia - Dooria - Helda • PrettyLib-kirjastot • (YKSA/AHAA) Kaupunginarkistot

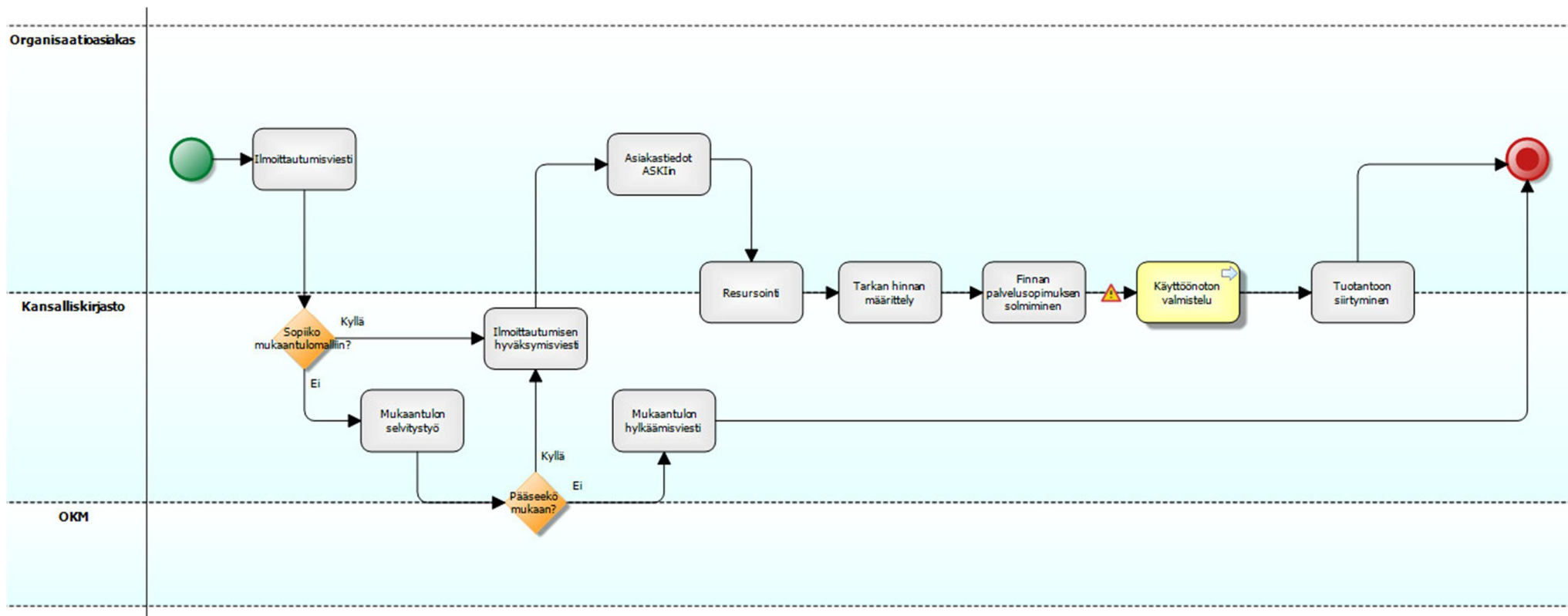
* Koskee myös OKM:n alaisia, esim. museokirjastoja

Prosessin kulku

Liittymisen prosessi noudattelee pääpiirteissään nykyistä prosessia. OKM:n ulkopuolisten kohdalla prosessiin tulee hinnoittelun, sopimusprosessin sekä mukaan hyväksymisen vaatimia muutoksia. Alustavan ilmoittautumisen ja mukaan hyväksymisen (OKM:n kanssa) jälkeen KK neuvottelee asiakkaan kanssa asiakkaan toiveista ja tarpeista sekä sijoittumisesta tiettyyn hintaryhmään (Ks. Hinnoittelumalli alla). Tämän jälkeen liittyminen viedään tiedoksi Finnan konsortiorryhmälle. Asiakas toimittaa Finnan palvelusopimuksen allekirjoitettuna Kansalliskirjastolle, minkä jälkeen liittymistä vasta ryhdytään käytännössä työstämään.

Hyväksymisprosessin kesto on hieman pidempi kuin OKM:n hallinnonalaisilla organisaatioilla: Jos kevään ilmoittautuminen on helmikuussa, ilmoittautuneiden lista saatetaan OKM:lle tiedoksi maaliskuun alussa. OKM voi tässä vaiheessa sulkea jonkun organisaatioista pois. Liittymisen edellytykset täyttävien kanssa KK käy liittymisneuvottelut maaliskuu-huhtikuun aikana. Liittyjät esitellään konsortiorryhmälle kevään toisessa (toukokuun) kokouksessa, minkä jälkeen organisaatioiden kanssa voidaan solmia palvelusopimus ja laskuttaa liittymismaksu. Mahdollinen rekrytointi tehdään ennen kuin mukaantulon työstö alkaa seuraavana syksynä.

1.4.2016

Finnaan liittymisen prosessi

Hinnoittelu

Finna-palveluun liittymisestä ja siinä mukana olemisesta peritään OKM:n ulkopuolisilta organisaatioilta hinnaston mukainen liittymis- ja palvelumaksu sekä joissain tapauksissa ylimääräisten kulujen aiheuttama lisämaksu. Liittyminen hinnoitellaan OKM:n hallinnonalan ulkopuolisille organisaatioille aina tapauskohtaisesti, koska kunkin organisaation taustajärjestelmät, aineistot ja toivomat asiakastoiminnallisuudet vaikuttavat liittymisen kustannuksiin. Hinnoittelu perustuu liittymisestä ja järjestelmän ylläpidosta sekä kehittämisestä Kansalliskirjastolle koituihin todellisiin kuluihin. Asiakkailta veloittavat maksut kattavat syntyvät kulut, mutta eivät tuota Kansalliskirjastolle voittoa. Liitteenä on hinnoittelumallin vertailu Kansalliskirjaston kirjastoverkkopalveluiden muihin maksullisiin palveluihin (Liite 1).

Finnaan liittymisen ja siinä mukana olemisen hinta koostuu:

- Liittymismaksusta
Liittymismaksussa on viisi luokkaa, joihin sijoittuminen määrittyy organisaation taustajärjestelmien, kehitystarpeiden ja aineistomäärien mukaan.

	Ryhmä 1: Kevyt	Ryhmä 2: Kevyt Plus	Ryhmä 3: Pikku räätäli	Ryhmä 4: Iso räätäli	Ryhmä 5: Oma Finna
Palvelun sisältö	→ Aineistot finna.fi :hin → Mukaantulokoulutukset → Yhteismarkkinointi	→ Aineistot finna.fi :hin → Oma näkymä ja/tai toiminnallisuuksia → Mukaantulokoulutukset → Yhteismarkkinointi	→ Aineistot finna.fi :hin → Oma näkymä ja toiminnallisuuksia → Mukaantulokoulutukset → Markkinointimateriaalia	→ Aineistot finna.fi :hin → Oma näkymä ja toiminnallisuuksia → Mukaantulokoulutukset → Markkinointimateriaalia	→ Aineistot finna.fi :hin → Oma näkymä ja toiminnallisuuksia → Palvelinkapasiteettivaraus → Käytettävyyssuunnittelua ja -testi → Mukaantulokoulutukset → Markkinointimateriaalia
Edellytykset	•Standardien mukaiset rajapinnat, metadata ja aineistot •Ei erityistarpeita •Yksi tietolähde •Vähän palvelintilaa vievä aineisto*	•Standardien mukaiset rajapinnat, metadata ja aineistot •Ei erityistarpeita •Useampi tietolähde •Maltillisesti palvelintilaa vievä aineisto*	•Aineistojen haravointi, asiakastoiminnallisuudet ja/tai metadata edellyttävät pienää räätälöintiä •Useampi tietolähde •Suurehko aineisto*	•Aineistojen haravointi, asiakastoiminnallisuudet ja/tai metadata edellyttävät merkittävää räätälöintiä •Useampi tietolähde •Suurehko vaativa aineisto*	•Vaativaa räätälöintiä edellyttävä liittyminen •Useampi tietolähde •Suuri, vaativa aineisto*
Hinta	3 100 €	6 400 €	12 500 €	28 000 €	80 000 €
Huom.	* Aineiston koko ja vaativuus arvioidaan aina tapauskohtaisesti •Kevyt esim max. 100 000 tietuetta •Kevyt + max 500 000 tietuetta •Isommissa määrissä datamäärä saattaa vaikuttaa myös vuosimaksuun korottavasti. Vaihtoehtoisesti asiakas maksaa aineistonsa vaatimasta ylimääräisestä palvelinkapasiteetista suoraan palvelimen ylläpitäjälle (CSC).				

- Ylläpitomaksusta, jossa on vain yksi luokka eli on kaikille organisaatioille sama

Finna-ylläpitomaksu	
Sisältö	→ Palvelusopimuksen ja SLA:n mukainen asiakaspalvelu: - palvelun ylläpito ja ylläpidon edellyttämä kehittäminen - säännölliset verkostotapaamiset - palvelutasoraportti 2/v.
Hinta	Kaikille 2 460 €/v + Vuotuinen indeksikorotus + Suuren aineiston lisämaksu**

- Mahdollisista lisämaksuista
  - Yleisimmät lisätyöt paketoidaan liittymismaksuun lisämaksulliseksi palveluksi, jolla voidaan kasvattaa oman hintaryhmän palvelusisältöä ennen siirtymistä kalliimpaan ryhmään.
  - **palvelinkapasiteetin kasvatus asiakkaalle lisäkuluna, joka hoituu suoraan asiakkaalta palvelimen ylläpitäjälle (CSC:lle).

Erityistapaukset

- Organisaatio liikkuminen hintaryhmästä toiseen
Mikäli organisaatio liittyy Finnaan alemmassa hintaryhmässä, mutta huomaa tarvitsevansa ylemmän ryhmän mukaisen palvelun, veloitetaan organisaatiolta kahden ryhmän hinnan erotus siirtymisen yhteydessä.
  - Esim. organisaatio tule ensin mukaan yhdellä tietolähteellä, mutta haluaa myöhemmin lisätä toisen tietolähteen. Tai huomaa tarvitsevansa räätälöintiä vaativia asiakastoiminnallisuuksia.

Jos organisaatio palvelusopimuksen solmimisen ja liittymismaksun laskuttamisen jälkeen haluaa siirtyä alempaan hintaryhmään, Kansalliskirjasto ei hyvitä jo maksettuja maksuja.

- Organisaatioiden yhteenliittymien (kimppojen) mukaantulo
Jos useita organisaatioita liittyy yhdessä niin että muuta valtuuttavat yhden joukostaan hoitamaan yhteenliittymän kaikkien osapuolten Finna-asioita, liittymisen ja ylläpidon kustannukset jaetaan mukaan tulijoiden kesken tasan. Esim. kolmen organisaation yhteenliittymä hintaryhmässä 3 = hinta/3.
- Jos osa yhteenliittymästä on OKM:n alaisia ja osa ei
Jos osa yhteenliittymän jäsenistä on OKM:n alaisia ja osa OKM:n ulkopuolisia, hinta jaetaan edelleen yhteenliittymän jäsenten kesken tasan. OKM:n alaiset eivät maksa liittymisestään Kansalliskirjastolle, vaan kulut ovat osa OKM:n myöntämää rahoitusta. Hallinnonalan ulkopuoliset maksavat oman osuutensa Kansalliskirjastolle normaalisti.
- Jos organisaatiolla on Finnan näkökulmasta uusi järjestelmä, joka on käytössä myös OKM:n hallinnonalaisilla organisaatioilla, kannattaa ulkopuolisen organisaation odottaa että järjestelmän rajapinta Finnaan toteutetaan OKM:n alaista organisaatiota varten.

Sopimus

Finnan palvelusopimus opetus- ja kulttuuriministeriön ulkopuolisille tulee noudattamaan nykyisen palvelusopimuksen periaatteita. Lähtökohtana on että kaikki organisaatiot sitoutuvat samoihin ehtoihin ja saavat tasapuolista palvelua. Sopimukseen tehdään palvelun hinnoittelun vaatimat muutokset ja lisäykset syksyn 2016 aikana. Lisäksi sopimukseen kirjataan Finnasta irtautumisen käytännöt.

Finnasta irrottautuminen

Mikäli aiemmin opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alle kuulunut Finna-organisaatio siirtyy toiselle hallinnonalalle, sen on mahdollista irrottautua ja poistaa aineistonsa Finnasta ennen maksuvelvoitteen syntymistä. Jos toiselle hallinnonalalle siirtyvä organisaatio haluaa pitää aineistonsa Finnassa, siihen sovelletaan samaa hinnoittelumallia kuin muihinkin ulkopuolisiin.

Mikäli aiemmin opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon ulkopuolelle kuulunut Finna-organisaatio siirtyy OKM:n hallinnonalalle, sen maksuvelvoite päättyy. Jo maksettuja liittymis- ja palvelumaksuja ei palauteta.

Case-esimerkit

Alla on kuvattu liittymis- ja hinnoittelumallin toteutuminen kolmen testiorganisaation kohdalla. Organisaatiot ovat osoittaneet kiinnostuksensa Finnaa kohtaan, mutta tekevät lopullisen päätöksen liittymisestä vasta mallin valmistuttua.

Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto (MPKK) ja Sotamuseo

- Organisaatiot
  - Maanpuolustuskorkeakoulu on Puolustusministeriön hallinnonalainen oppilaitos, jonka kirjasto harkitsee aineistojensa tuomista Finnaan.
  - Sotamuseo on osa Maanpuolustuskorkeakoulua ja suunnittelee esine, asiakirja- ja kuva-aineistojensa tuomista Finnaan. Sotamuseolla on jo voimassaoleva Finnan palvelusopimus koskien SA-kuva-arkistoa, joka Finnaan liitettäessä on ollut OKM:n hallinnon alainen (osa sota-arkistoa). Näin ollen Sotamuseolta ei ole pyydetty maksua SA-kuvien osalta. Museon omien aineistojen liittäminen tullaan kuitenkin käsittelemään OKM:n ulkopuolisten mallin mukaan.
- Visio: Sota-aiheinen temaattinen Finna-näkymä, joka yhdistää ainakin MPKK:n kirjaston, Sotamuseon, Sota-arkiston sekä SA-kuva-arkiston kokoelmat. HUOM. Sota-arkisto on Kansallisarkistossa eli OKM:n alainen.
- Käytössä olevat järjestelmät ja aineistomäärät:

	MPKK	Sotamuseo
Järjestelmät	§ Kirjastoluettelo: Taisto (Voyager) § Julkaisuarkisto: Doria § Epsco DiscoveryTool § Tutkimusrekisteri: Urho (PrettyLib), ei välttämättä tulossa	Memoron
Aineistot	80 000	200–400 000

- Mallin soveltaminen
  - Voyager, Doria ja Memoron ovat ns. tuttuja järjestelmiä Finnan näkökulmasta. Jos vain ne liitetään, aineiston koko pysyy kohtuullisena eikä erityisiä tarpeita räätälöinnille ilmene, hintaryhmäksi määritellään 2 Kevyt plus. kirjasto ja museo sopivat keskenään kustannusten liittymismaksun jakamisesta.
  - Mikäli Epsco Discovery Tool ja PrettyLib integroidaan, hintaryhmäksi tulee 3 tai 4? PrettyLibissä olevat aineistot kannattaa tuoda vasta siinä vaiheessa kun ensimmäiset PrettyLib -aineistot on tuotu jonkin Okm:n alaisen organisaation toimesta.
- Kannattaako museon liittyä erikseen vai kirjaston kanssa samalla sopimuksella?
  - Jos Sotamuseo jatkaa omalla sopimuksella ja tuo Memoronin aineistot Finnaan, hintaryhmä on 1 Kevyt tai 2 Kevyt Plus riippuen siitä, haluaako tehdä oman näkymän vai ei.

Eduskunnan kirjasto

- Käytössä olevat järjestelmät:
  - Kirjastoluettelo: Voyager
  - Arkisto: kuvamateriaalia, valtiopäiväaineistoa/asiakirjoja omassa järjestelmässä
- Aineiston laajuus:
  - Max 500000 bibliografista tietuetta Voyagerissa,
  - n. 1 milj. valtiopäivien puheet ja puheenvuorot arkistossa
- Mallin soveltaminen:
  - Voyagerin liittäminen ei vaadi paljontaan työtä, aineistomäärän ja oman näkymän tarpeen vuoksi ryhmään 2. Kevyt Plus
  - Arkistosta aineiston tuominen ja sen suuri määrä sijoittaa ryhmään 3 tai 4 ja edellyttää palvelinkapasiteetin riittävyyden arviointia. Korotus ylläpitomaksuun on mahdollinen.
- Voyagerin käyttöliittymän päivittyminen asettaa paineita Finnaan liittymiselle jos tämän vuoden puolella. Pitää selvittää, voidaanko tehdä aiesopimus siitä että Eduskunta on tulossa mukaan, jotta aineistojen työstäminen julkaisukuntoon voidaan aloittaa jo ennen vuodenvaihdetta.

1.4.2016

Yleisradio

- Visio: Elävän arkiston aineisto tuotaisiin Finnaan ensisijaisesti. Finnan avoimen rajapinnan kautta YLE:n aineistoja voidaan viedä oppimislustoille helposti.
- Käytössä olevat järjestelmät: oma
- Aineiston laajuus: Elävässä arkistossa n. 300 000
- Mallin soveltaminen:
  - Jos YLE toteuttaa standardien mukaisen rajapinnan Finnaan, aineiston haravoiminen Finnaan ja näyttäminen YLE:n omalla playerillä vaatii räätälöintiä. Aineisto edellyttää palvelinkapasiteetin riittävyyden arviointia etenkin jos sitä tulee lisää. Todennäköinen liittymismaksun ryhmä on 3 tai 4. Mahdollisesti korotus ylläpitomaksuun jos aineisto vie paljon palvelinkapasiteettia.
  - Rajapinnan tekeminen (OAI-PMH) YLE:lle lisäkustannus, samoin datan mappaus Dublin Core -muotoon
- Onko YLE:n intressissä panostaa tähän?

Avoimia kysymyksiä

- Vaikuttaako hallituksen suunnittelema Suomen jakaminen itsehallintoalueisiin Ahvenanmaan organisaatioiden asemaan OKM:n suhteen?
- Mitä kaupallisten toimijoiden ei-kaupallisten aineistojen tuominen Finnaan vaikuttaisi? Entä jos kaupallinen toimija olisi mukana ei-kaupallisilla aineistoilla (esim. yrityksen taidekokoelma) ja ottaisi käyttöön nyt kehitteillä olevan kuvamyyntipalvelu-toiminnallisuuden, mikä olisi vaikutus? Tulisiko Finnasta verkkokauppa? Olisiko Finna silloin kaupallinen palvelu?
- Toisen asteen oppilaitosten mukaantulo Finnaan on avoimena myös OKM:n alaisia koskien. Voiko/saako AMK:n mukana tulla myös 2. asteen oppilaitoksen aineistoja? HUOM. on mainittu jo Finnan palvelukonseptissa.

	Finna	FinELib	Julkaisuarkistot	Theseus	Elektra	Melinda	Systeeminhoitopalvelu	Kitt
Asiakkuuden kriteerit	Suomalaiset julkisrahoitteiset organisaatiot tai yleishyödylliset yhteisöt, jotka täyttävät kaikki organisaatiota, sen aineistoja ja järjestelmiä koskevat edellytykset.	Konsortion jäsenyyden periaatteet	Toistaiseksi julkisrahoitteisia organisaatioita, joilla aineistoa, joka voidaan julkaista julkaisuarkistossa	AMKIT-konsortion jäsenyyys	Konsortion jäsenyyden periaatteet	tekeillä	Kirjastolla on käytössä Voyager - kirjastojärjestelmä	Ei ole erityisesti määritelty, mutta KITT-tietokanta on tehty tieteellisten kirjastojen (yliopisto- ja ammattikorkeakoulukirjastojen sekä eri korkeakoulusektorien muodostamien yhteiskirjastojen) tarpeisiin.
Keitä hinnasto koskee	OKM:n hallinnonalan ulkopuoliset organisaatiot	OKM:n ulkopuoliset (tutkimuslaitoksia, erikoiskirjastoja, valtion virastoja ja tutkimusyksiköitä, PoliisiAMK, Högskolan på Åland, Maanpuolustuskorkeakoulu)	Yliopistokirjastoja, tutkimuslaitoksia, valtion virastoja, ministeriöitä, ELY:t	Ammattikorkeakoulukirjastot	FinELib-asiakkaat	OKM:n ulkopuoliset (erikoiskirjastoja)	Kirjastoja, joilla on käytössä Voyager - kirjastojärjestelmä	Tieteelliset erikoiskirjastot.
Hinnoitteluperuste	Liittymismaksu (maksetaan kerran): viisi luokkaa, joihin sijoittuminen määritty organisaation taustajärjestelmien, kehitystarpeiden ja aineistomäärien mukaan. Ylläpitomaksu, kaikille sama, suuren aineiston lisämaksu mahdollinen Lisämaksu (mahdollisesti) - Yleisimmät lisätyöt joilla voidaan kasvattaa oman hintaryhmän palvelusisältöä ennen siirtymistä kalliimpaan ryhmään. - **palvelinkapasiteetin kasvatus asiakkaalle lisäkuluna, joka hoituu suoraan asiakkaalta palvelimen ylläpitäjälle (CSC:lle).	- liittymismaksu (maksetaan kerran): organisaation asiantuntijoiden määrä - vuotuinen palvelumaksu: aineistosopimusten määrä + organisaation asiantuntijoiden määrä	Hgin yliopiston kustannuslaskentapohja, jonka pohjalta kehitetty kolme eri maksuluokkaa, joihin kuulumisen määräytyy organisaation aineistomäärien, kehitystarpeiden ja mahdollisen oman instanssin mukaan.	Hgin yliopiston kustannuslaskentapohja, jonka pohjalta muodostuneen "könttäsunnan" AMKIT jakavat keskenään opiskelijamäärien suhteessa (ns. "virallinen" vahvistettu taso 2013-2016, määrät muuttuvat vuosittain).	Konsortiohinta	vasta tekeillä, tulee perustumaan kustannuslaskentaan	Hgin yliopiston kustannuslaskentapohja. Maksu tarkistetaan vuosittain.	Vuotuinen palvelumaksu, joka on kaikille erikoiskirjastoille sama. HUOM. Ei ole toistaiseksi laskutettu, koska sopimusasia on jäänyt kesken.
Hintahaarukka	Liittymismaksu 3100– 80 000 € Ylläpitomaksu 2 460 €/v + Vuotuinen indeksikorotus + Suuren aineiston lisämaksu** Lisämaksut (ei tiedossa vielä)	liittymismaksu 2016: 2300–2700 € palvelumaksu 2016: 2240 - 3730 €	1500–22 000 euroa	1293–10 350 euroa	n.100–21 000 euroa	tekeillä	7079–15 136 euroa	Laskelman mukainen hinta erikoiskirjastolle, kun 408 kpl kirjastoja: 301,43 + alv 24 % HUOM. Ei ole toistaiseksi laskutettu, koska sopimusasia on jäänyt kesken.
Nykyiset asiakkaat	0	34	46	26	*	35	3	10

* FinELibin kautta 13, lisäksi tietokantaa käyttävät perusrahoituksen kautta kaikki OKM:n alaiset amkit ja yleiset kirjastot